

לאבא מארי הכ"מ, וכשהגיעה השאלה אליו לנתיבות בימי השבעה אמר אבא מארי הכ"מ שהדבר צריך לו עיון, ולא ילמד ב"שבעה" אם לא תהיה לו ע"ז הוראה מרבינו הגר"ש, וחזרו אל הגר"ש וענה שאפשר לומר לו שהדבר פשוט שמותר לו לעיין וללמוד בשאלה זו באמצע ה"שבעה" ללא דיחוי, כי זהו בגדר "רבים צריכים לו".



מאז הקמת הרבנות הראשית, היה קיים מרכז מאגר שאליו התנקזו החלטות שונות מכל רבני הערים השונות ובתי הדין האיזוריים, אשר נגעו לידיעת כלל הרבנים, וכגון מידע על אשת איש שח"ו ילדה בן ממזר והתברר ענינם בב"ד שיש פה פסול, וכגון מתנדבים ומתנדבות נכרים ממדינות אירופה שהציפו את הקיבוצים והמושבים בימי קום המדינה לעזור לעם ישראל בהקמת מדינתו ולעבוד במשק, ואח"ז החלו ליצור קשרי נישואין עם יהודים בלי גיור, וכשהתברר לרב או לב"ד על גוי או גויה כאלו שלחו את השם והכתובת למשמר ולאזהרה מהם ומזרעם. וכן שמות רבים הופצו לאיסור ועיכוב נישואין פרטני רק לשם ספציפי, כגון לבעל ולבועל. ועוד רבים כיוצ"ב. והמידע הועבר לכלל הרבנים ב"חוזרים" שהופצו מזמן לזמן, כדי שפסול-קהל לא יסע לעיר רחוקה שאין מכירים אותו בה, וישא שם אשה שאינה כשרה לו. וכך במשך עשרות שנים הצטברו ברשימה הכללית הזו כששת אלפים שמות. רוב רובם כבר לא היו רלוונטיים מכמה טעמים, סיבה אחת היא שהפסול הנזכר ברשימה כבר נפטר לבית עולמו. סיבה שניה היא שהוא התחתן עם הראויה לו (או שמא עם שאינה ראויה ח"ו, ועכ"פ כבר אינו בכלל "מעוכב נישואין"). סיבה שלישית יתכן שהעיכוב הראשוני היה רק בהוראה מספק, וכבר ישבו בי"ד אחר באותה מדוכה ונמנו וגמרו שניתן להתיר. סיבה רביעית שאשה שהיתה אסורה לבעל ולבועל התחתנה עם מי שמותרת לו וכבר איננה "מעוכבת נישואין", וכו'. ע"כ חיפשו ברבנות איש מעש נמרץ, איש מהיר במלאכתו ויסודי, אשר מבין היטב בתחום הזה של פסולי קהל, שימין את המופיעים ברשימות וינפה מהם את אלו שכבר א"א להגדירם "מעוכבי נישואין", וכך תתקבל רשימה מעודכנת בלבד.

כמדומה שהיתה התעוררות תקשורתית חילונית אודות הרשימות הישנות הללו, שהוגדרו על ידם "הרשימה השחורה", וברבנות היו בלחץ מהתדמית הארכאית הפנאטית שהודבק להם. לכן ערכו את המיון והניפוי במהירות, להראות שאין "רשימה שחורה". וברבנות הראשית לירושלים היה העתק מכל ה"חוזרים" הנ"ל לשימושם, והממונים על הענין מצאו ברב ומנהל אגף הנישואין, אבא מארי הכ"מ זללה"ה, אדם כמו שחיפשו, איש תורני המתמצא בנבכי החלטות בתי הדין ובסוגי המעוכבים השונים, שמהירות וזריזותו והסדר שניחון בו יכולים להביא למטרה שהם מבקשים, והביאו אליו את כל הרשימות שהצטברו בידיהם מכל בתי הדין והרבנויות מאז עשרות שנים, עוד מלפני קום המדינה, כדי שיסדר רק את אלו שעדיין רלוונטי לעיין עליהם ולמנוע נישואיהם, כפי שנעשה ברבנות הכללית.

והנדירות,  
י"ש, וכפי

דין ומחה  
נ או שלא.  
ש ששלח  
את חולשה  
שהגר"ש  
כרון העבר

שהתעוררה  
זר למדינת  
ש פנה מיד  
אבא מארי  
זופתע, פנה  
תמה באזני  
ש "אני לא

מה שהגיעו  
מ.

שונה בחייו  
ותו הגדולה  
אבא מארי  
ו"ע ורמב"ם  
זינחד ממון  
ות.

ע מהשידוך  
טבה"ל הפנו  
ג"כ התעורר  
ז כבר נדברו  
ול אותו יען  
א הפנה ג"כ

ימים אחדים עברו ואבא מארי הכ"מ זללה"ה סיים מלאכתו, ומששת אלפים נותרו פחות מעשר אחוזים שאפשר לקרוא אותם מעוכבי נישואין. כל היתר פקע מהם ההגדרה הזו, מסיבות שונות. אמנם תוך כדי המיון והחיפוש במחשבים שהובאו אליו לבדוק כל אחד ואחד מי נישא ומתי והיכן ומי נפטר וכו', בדק ומצא שהמונים מאותם רשומים אכן נישאו ע"י רבנויות אחרות בלי שום היתר, ויש להם בנים ואפילו בני בנים! ואף אחד מהם לא רשום בשום מאגר כלשהו כפסול או כספק, כי עליהם לא דווח מאומה. וכמו כן הרבה מאלו שלכאורה היה צריך למחקם בגלל שנפטרו, השאירו אחריהם בנים ובנות וכו', וגם הם צריכים עיכוב או בדיקה, ואין מידע לגבם, אף שאביהם או אמו היו פסולי קהל מוצהרים ומפורסמים. כלומר: מחיקת שם האב / האם או הסבים מהרשימה, היא זו שמטמיעה בהינף יד את צאצאיהם הפסולים הידועים ומכריתה את הסיכוי שידעו על פסולם בעתיד.

הבין אבא מארי הכ"מ זללה"ה שבעצם כנראה הרשימה אינה של ששת אלפים שברובם כבר אינם ברי איסור חיתון כאמור, אלא של שתיים עשרה אלף ואולי כפול מזה! כולל כל הצאצאים שהם פסולים ודאיים ולא הוכנסו לרשימה מעולם... והלך להתייעץ בענין עם רבינו הגרי"ש שהורה לו לפעול בכל המישורים נגד הענין הזה. וכך עשה.

אבא מארי הכ"מ זללה"ה ביסודיותו לא שקט אלא מיד שלח כמה מכתבים לממונים על הענין, וקיבל מהם תשובות ברורות וחזקות כתער: יש הנחיה של... שאסור להכניס לרשימה שום שם שלא התקיים לגביו דיון בבית דין! ועל הבנים או הבנות, אף שאינם בכלל ספק והם אסורים לקהל ודאיים, אי אפשר להכניסם לרשימה! ובהזדמנות אחרת היתה הנחיה נוספת ברוח זו, שקבעה שגם אם התברר בבית דין פסלות של מישהו, אם הוא לא היה "צד לדיון" אלא רק התברר עליו בדרך אגב, אין להכניס שמו לרשימה! כלומר: אם יש דיון בין בעל לאשה, ומתברר לביה"ד באותו דיון בבירור גמור שיש לה בן או בנים שלא מבעלה דהיינו ממזרים גמורים בלי צד היתר בכלל, אי אפשר לרשמום כפסולים היות והם לא "צד לדיון", ורק הבעל והאשה הם הצדדים. (ויצוין שבתו הדינים השונים ורבני הערים המשיכו וממשיכים לשלוח למקום המאגר את השמות והמקרים הנודעים להם אודות פסולים ל"ע, ואינם יודעים שהמשלוחים הללו אינם מצורפים לרשימה בכלל).

במקביל, בהנחיית או הסכמת ועידוד רבינו הגרי"ש אלישיב (אמנם לא נכחתי בשעה שא"מ הכ"מ דיבר עם הגרי"ש על הענין הזה וקיבל את הנחיתו או עידודו, אבל לאחר זמן מה כשהייתי בביתו אמר לי רבינו הגרי"ש להדיא שזה נעשה על דעתו), שלח אבא מארי מכתבי שאלות ממוקדות "תמימים" לכארבעים רבני ערים בארץ, שתחת ידם נישאו "כדת משה וישראל" מאות פסולי קהל ונכרים, שהיו רשומים ברשימות כמעוכבי נישואין, ושאלם איך קרה ופלוני מס' זהות פלוני שהופיע בשמו בחוזר מס' פלוני כמעוכב, נישא על ידם בתאריך פלוני? וכל הרבנים נסערו לשאלות אלו והחלו בירורים, איך קרה שהמרכז הארצי של הרבנות במשרד הדתות שקיבל "שאלות" מכל רישום נישואין, אישר את זה... ותיהום כל הארץ.

אי אפשר לך  
(בעיקר מהערים  
לש"ש בתחום ו  
ומחוצה לה, אע  
והסתייע על ידם  
לרעהו עזרו ואמ  
וכו'. כמה מהם  
עמידתו על טהר  
רבנים רבים

רב שמעליהם, א  
לפעול. ומהם שו  
זה "עמוק" בתיק  
מא"מ שלא יחש  
נגד אחדים שעכ

הקשר ביניהם  
מאגרי מיוחסים  
בנושא זה וכפי  
הנ"ל, והדיבור בי  
והשלמים יתנו ח  
אח"כ כאשר אנ  
למבקשים ומחל  
בעשרות רבנויות  
(אחדים מבינ

ועצה אחת בנוש  
מקריית גת; הרב  
הרב קוק מרמת  
הרב ציוני מעפול

בהקשר לכל  
מהלך של "ספר  
לשמור על עצמם



אי אפשר למנות את אותם עשרות רבות של רבנים אמיתיים בעלי אמת והלכה, רושמי נישואין (בעיקר מהערים הגדולות), רבני ערים (כמה מהם רשומים בהמשך), דיינים, רבני קהילות, עסקנים לש"ש בתחום העליה, מנהלים רוחניים של ישיבות (בעיקר לבע"ת) ושל סמינרים, מכל הארץ, ומחוצה לה, אשר היו לצוותא לאבא מארי הכ"מ זללה"ה במשך כל השנים. שהוא סייע להם והסתייע על ידם, שמסרו כל מאודם וזמנם להציל מנדנד התבוללות וטמיעה ונישואי פסולים, איש לרעהו עזרו ואמרו חזק. העבירו ביניהם מידע חדש, וחיידושים באופן הבדיקות ותפיסת המתחזים וכו'. כמה מהם הגיעו לנחם ב"שבעה" וסיפרו על חדות ומהירות תפיסתו בסוגיות אלו, ועל כושר עמידתו על טהרת בית ישראל בצורה מעוררת השתאות.

רבנים רבים מאלו התוודו לפני אבא מארי הכ"מ זללה"ה שאין להם אומץ לצאת בפומבי נגד רב שמעליהם, או עמיתים בביה"ד. הם היו מדווחים לא"מ את המתרחש במחיצתם וייעץ להם כיצד לפעול. ומהם שהראו לו בהחבא "תשובות" שפסקו כדת וכדין בעניני יוחסין, וסיפרו שהחביאו את זה "עמוק" בתיק, כדי שלא יחפשו אותם, ועל מנת שלא ישללו מהם קידום וכדומה. ותמיד בקשו מא"מ שלא יחשוף אותם שהם עומדים עמו בחזית. וא"מ היה מתפלל שהם לא אמיצים (כמותו) נגד אחדים שעמדו בראש והטילו משקלם על מנת להקל.

הקשר ביניהם היה חזק, ובתקופה שאבא מארי הכ"מ זללה"ה עורר שיש צורך דחוף בהקמת מאגרי מיוחסים ומתן יכולת לכל אחד לבדוק את יחסו (ותמך בזה מאוד רבינו הגרי"ש בפגישותיהם בנושא זה וכפי שיתואר בהמשך), הוא בנה זאת על סמך קשריהם ההדוקים של הרבנים החרדים הנ"ל, והדיבור בינם לבינם שהגיעה העת המתאימה לכך, וכי כל אלו ה"מקצועיים" החרדים היראים והשלמים יתנו תמיכה לפרוייקט רחב היקף זה. למעשה התכנית לא יצאה לפועל. אולם גם שנים אח"כ כאשר אבא מארי היה בודק יהדות לעולים במסגרת ביה"ד שלו, וכן מאשר "רווקות" למבקשים ומחלק תעודות כשרות הלכתיים, היו התעודות שלו קבילות למהדרין מן המהדרין בעשרות רבנויות בארץ, בהם ישבו מכריו ומוקיריו שידעו לסמוך עליו.

(אחדים מביניהם שהנני נזכר בהם בעת הכתיבה שעמד עמהם שנים ארוכות בקשרים ובדעה ועצה אחת בנושאים אלו נגד מחדירי ארס והרס של קולות בזיוף ההלכה, שכבר נפטרו: הרב דרמר מקרית גת; הרב שולזינגר מקרית אתא; הרב סלומון מפתח תקוה; הרב אדלשטיין מרמת השרון; הרב קוק מרמת גן; הרב יעקובוביץ' מהרצליה; הרב קורח מבני ברק; הרב הלברשטאם מהעדה"ח; הרב ציוני מעפולה; הרב פכטר ממטולה; ועוד רבים להבחל"ח לאוי"ט שאין כאן מקום לפרט).



בהקשר לכל האמור, ועוד הרבה פרטים מעבר לזה, ניסה אבא מארי הכ"מ זללה"ה ליזום וליישם מהלך של "ספר יוחסין", גם אם לא בשם זה ממש. העיקר שיהיה קצה חוט לחרדים והמדקקים לשמור על עצמם ועל זרעם לא להתבולל עם כל הספקות והפסולים. והגרי"ש קיים בביתו מספר

פחות מעשר סיבות שונות. זא ומתי והיכן לי שום היתר, זול או כספק, שטרו, השאירו זיהם או אמם הרשימה, היא עו על פסולם

שברובם כבר כל הצאצאים גרי"ש שהורה

נים על הענין, ימה שום שם אסורים לקהל שקבעה שגם רר עליו בדרך ד' באותו דיון יתר בכלל, אי (ויצוין שבת יזות והמקרים ישימה בכלל).

בשעה שא"מ מה כשהייתי כתבי שאלות שראל" מאות יוני מס' זהות זרבנים נסערו דתות שקיבל

אסיפות רבנים שזימן אבא מארי לשם הוצאה לפועל של התכנית. וכמו כן, בהוראת הגרי"ש כל העיתונים החרדים, היומיים והשבועונים כתבו כתבות חדשותיות ומידע על נושא הספיו"ח שיזם א"מ הכ"מ [בלי איזכור שמו, כמובן למי שהכירו], אבל תכנית זו ירדה מהפרק וא"מ זנח את ההמשך כשראה שהשתחלו וחדרו לתוכה כמה רבנים שאינם מוסמכים שאכן יסוננו כל הפסולים. ואכמ"ל.



אחר הדברים המסופרים לעיל, נודע לי הכותב שראשי הרבנות דאז הכינו מכתב התנצלות מסוגנן היטב שבו כביכול אבא מארי הכ"מ זללה"ה חוזר בו מכל האשמה שמשתמעת נגד ראשי הרבנות שאינם פוסקים כהלכה וגורמים בחוסר אחריות לטמיעת פסולים ונכרים בכרם בית ישראל לאלפים, וכן מבקש מהם סליחה מחילה וכפרה ומתחנן להשאירו בתפקידו ומבטיח להבא לא לחזור על סיפורים כאלו וכו'. והם ניסו לכופ אותנו לחתום על זה. ואחרי רואי את המכתב המזעזע והבנתי שבשתיקתו התדירה לא יספר ע"ז לרבינו הגרי"ש שבעצתו ובשליחותו ובהנחיותיו הוא פעל ללא חשש, נסעתי ירושליימה ונכנסתי לחדרו של רבינו הגרי"ש וסיפרתי לו.

רבינו שמע ונדהם, ולמעשה אמר לי ש"בשביל זה יש משפחה" לעמוד לצידו של אדם שנרדף ולחזקו, שעלי ליידע את בני משפחה שצריכים לעודדו ולחזקו. אבל הביע בטחון רב באישיותו החזקה של א"מ הכ"מ שזה לא ישפיע עליו.

ההתפתחות לא איחרה לבוא. ראשי הרבנות דאז כתבו לו מכתב פיטורין מאגף הנישואין, להרחיקו מהמקום האיסטרטגי שבו יכול לראות ולדעת את כל העבירות החמורות שנעשות נגד השו"ע ונגד כל כלל ישראל הכשרים, שסומכים בעיניים עיוורות על המערכת שאחראית לבל יתערבו פסולי קהל בתוך המיוחסים. ולא בנקל פיטרוהו. כי על מנת לפטר בעל תפקיד כמוהו צריכים הסכמת כל או רוב חברי המועצה הדתית וגם הסכמת חברי "ועד העובדים" וגם לעשות לו "שימוע" לפני הפיטורין. ולכן נמשכו כמה שנים של רדיפה בפנים ובכל התקופה היה חזק נגדם ופעל בדיוק כפי שהורה לו רבינו הגרי"ש בסינון הבעייתיים מלהנשא עם הכשרים. אבל בשלב מסוים "פוטרו" בלי התנאים שבחוק. ואז הורה לו הגרי"ש להלחם על חזרתו לתפקיד, כי זו חובתו לשמירת ענין היוחסין. וכך עשה.

א"מ הכ"מ ניסה להזמין לד"ת כהלכה עד שקיבל אחרי חודשים ארוכים של מוניפולציות מצידם של הנתבעים, כתב רשות בית דין חתומה לפנות לערכאות. ובעידוד והכוונת רבינו הגרי"ש שכר עו"ד מסויים בכסף מלא [על חשבון ההצלחה העתידית בבימש"פ], וכך נמשך התיק בקצב של הערכאות כחמש שנים. ובסופו הוכח שלא נתקיימו תנאי הפיטורין שבחוק, והוא הוחזר לאגף הנישואין לשמחת העובדים שעשו מסיבה לכבודו. ולמורת לב ראשי הרבנות, שסמכו על הזמן הרב שעבר ועל תקדימי העבר שאחרי שעובדות שנים מפייטורין לא מבטלים אותם כלא היו. אפילו בתקשורת החילונית באותו יום של פסה"ד של הערכאות סיקרו לשומעיהם את הפרשה שהרב

לוין הוחזר אחר  
והביעו שמחתם

גם רבינו הגו  
עוד בטרם נכנס  
באופן מיוחד ו  
בבשורה המשמ

אפשר ללמו  
הכ"מ, ובפרט מ

הקשר ביניו  
להכריע על אחר  
וההכירות של כ  
הבין א"מ הכ"מ  
בשאלה. ולכן מ

היתה תקופה  
מי מהם שהיתו  
למנין, והרבה פ  
למעשה. והנה כ  
יום בנידון סכך  
והתפרסמה בכי  
אומרים בשמו,  
ולהתפלל ביחיד  
באותו יום לפני  
הנוכחים, וישאל  
לשאל אחרי ש  
ושיסגרו גם את

שנים רבות  
שאלה דחופה,  
בעניני נישואין ו  
לאביו, ובעת או  
שתפתח את הד



לוי הוחזר אחרי שנים... ובאותם ימים קיבלתי טלפונים ממכרים רבים ששמעו זאת בתקשורת, והביעו שמחתם.

גם רבינו הגרי"ש שמע מזה בתוך ביתו, מבין משפחה או מאחד המקורבים, ושמח שמחה גדולה. עוד בטרם נכנס אבא מארי הכ"מ אליו אח"ז, כבר פגש א"מ את הגרש"א זצ"ל שהאיר לו פנים באופן מיוחד וסיפר לו בהתרגשות שכבר היה אצל מרן הגרי"ש [בעניין אחר] ומרן קידם אותו בבשורה המשמחת "שמעת?? החזירו את הרב לוי לנישואין!".

אפשר ללמוד מכל התקופה הזו את טיב ועומק הקשר שבין רבינו פוסק הדור לבין אבי מורי הכ"מ, ובפרט משמחתו הגלויה בחזרת א"מ לאגף הנישואין.



הקשר ביניהם התחיל (כמפורט לעיל) בשאלות של אגף הנישואין שהגר"י קולין לא רצה להכריע על אחריותו, או שבעצמו הסתפק. אבל לטיב הקשר שנוצר אז, גרמה החברות הקדומה וההכירות של סבי א"מ אביו הגאון רבי ברוך יצחק עם הגרי"ש משנות לימודם בכולל יחדיו. כך הבין א"מ הכ"מ מהגר"ש מיחסו ותגובתו הראשוניים בחיבה מיוחדת בפעם הראשונה שנכנס אליו בשאלה. ולכן מאז התמיד להכנס ואמנם זכה תמיד ליחס מועדף על פני שואלים אחרים.

היתה תקופה שהצטופפו בחדרו של הגרי"ש בביתו מניין ויותר לתפילת מנחה, ואח"כ היו ניגשים מי מהם שהיתה לו שאלה הלכתית דחופה. באותן שנים כמעט בכל יום הגיע אבא מארי והצטרף למנין, והרבה פעמים שאל את שאלותיו אחרי התפילה, כשרמז לגרי"ש שיש לו שאלה לשאל למעשה. והנה פעם אחת ניגש אחד המתפללים וסיפר לגרי"ש פרט מסויים ממה שהתחדש באותו יום בנידון סכסוך מפורסם בישיבה אחת, והגר"ש הגיב במילה. ותוך זמן קצר יצאה שמועה והתפרסמה בכל מקום כי הגרי"ש נקט עמדה מסויימת באותו סכסוך. וזה חזר אל רבינו שכך אומרים בשמו, והדבר השקרי הזה הכעיס אותו וגמר בליבו לבטל לגמרי את תפילת מנחה בחדרו ולהתפלל ביחידות, ובקושי הבליג והסכים שיכנסו לחדרו המנין, אבל בתנאי שאין יותר שאלות! באותו יום לפני מנחה אמר מרן הגרי"ש לכל הנוכחים שאין יותר שאלות, וכי ישארו רק שנים מכל הנוכחים, וישאלו אחרי שכולם יצאו, והם א"מ הכ"מ ועוד אחד המקורבים. (וכשהחל אחד משניהם לשאול אחרי שהציבור יצא, היסה אותו הגרי"ש בהנפת יד ואמר בנחרצות "עוד לא יצאו לגמרי, ושיסגרו גם את הדלת אחריהם"... וכשסגרו, אז פנה אליהם בחביבותו).

שנים רבות שא"מ הכ"מ זללה"ה הוכנס למרן בשעת ארוחת צהריים בו ביום שרצה לשאול שאלה דחופה, וללא תור בקבלת קהל. ורבינו הגרי"ש ייעץ לו זאת שביום שיש לו שאלה דחופה בעניני נישואין וכשרות לקהל ילך בבוקר לומר זאת לבנו הגר"מ שליט"א אשר היה נכנס בצהריים לאביו, ובעת ארוחת הצהריים יאמר הגרי"ש לבתו הרבנית אוירבך ע"ה שהיתה מדי יום בביתו, שתפתח את הדלת למטה לא"מ הכ"מ. לפעמים הנחה הגרי"ש את א"מ שיבוא עם השאלה הדחופה

את הגרי"ש כל הספיו"ח שיזם ונח את ההמשך סולים. ואכמ"ל.

זכתב התנצלות מעת נגד ראשי דרם בית ישראל להבא לא לחזור המזעזע והבנתי ו הוא פעל ללא

של אדם שנרדף וון רב באישיותו

מאגף הנישואין, ות שנעשות נגד שאחראית לבל ל תפקיד כמותו ו" וגם לעשות לו ז היה חזק נגדם רים. אבל בשלב יקיד, כי זו חובתו

של מוניפולציות ונת רבינו הגרי"ש ששך התיק בקצב והוא הוחזר לאגף מכו על הזמן הרב ו כלא היו. אפילו ת הפרשה שהרב

ותיקן בעט עד קוצו של י'. והסביר שרוצה שאם כבר יוצא הלכה פסוקה בענין, שלא תהיה התייחסות רק לבי"ד ספציפי, ואז יחלו שאלות מכל בי"ד ומכל עיר, אלא יהיה רשום הגדרים שבגינן נקרא בי"ד קבוע בכל מקום.



שנים אחדות אחרי הקמת ביה"ד בברכת הגרי"ש הוחלט שהחדר שמשמש לדיונים קטן מהכיל את בעלי הדין ואינו מתאים ליעדו, וצמוד לו היה חדר כמעט ללא שימוש, וביצענו בו תוך כמה ימים שיפוץ שכלל הרחבת אולם הדיונים וסגירת חצי חדר סמוך אליו וקביעת שתי דלתות חדשות.

והנה בדיוק באותם ימים התפרסם בכל העיתונים שרבינו הגרי"ש "חרג ממנהגו" ונכח בחנוכה הבית [או הנחת אבן פינה] של כולל מסויים של אחד ממקורביו. והדברים כמוזן מתפרסמים ועושים רושם. וחשבו כל העוזרים לביה"ד שאם יערכו טקס קביעת מזוזה ברוב עם ויכבדו את הגרי"ש זה יועיל מהרבה לביה"ד לאורך שנים. כי עד אז [ובעצם מעולם וגם אח"ז עד הלום] לא נעשה פרסומת לביה"ד ושנים רבות אפילו לא הופיע בספר הטלפונים.

דיברתי עם נכדו של הגרי"ש שבאותם ימים היה מופקד על ביתו, והוא התלהב מהרעיון, ואמר שהוא יודע היטב כמה סבו רבינו מחזיק מא"מ הכ"מ ומבית דינו, וודאי שיסכים לבוא וזה רעיון מצויין. אולם אם זה יבוא מצידו של הנכד זה לא ישכנע את הסבא, ורק אם יבקש ממנו משהו מבוגר שמכיר תתקבל אצלו הבקשה, ואז הוא הנכד כבר ידאג לכל ההמשך.

כיון שכך פנית לא"מ האב"ד וסיפרתי לו דברים כהווייתן, ובקשתי ממנו רק לדבר ע"ז עם הגרי"ש באחת הפעמים שבלאו הכי הוא מכנס אליו. אבל א"מ ממש לא הבין מה אני רוצה ממנו. ראשית הוא טען שאין פה בכלל חיוב מזוזה מן הדין של הלכות מזוזה אלא רק מנהג, וזה סתם לבקש מהגרי"ש לדחוף בורג בעץ ולא מכובד. שנית עד כמה שיש חיוב, הרי מצוה בו יותר מבשלוחו, ואיך מתאים שיבקש מהגרי"ש לבוא. ושלישית שהוא מעולם לא דיבר עם הגרי"ש שטויות ברמה כזו, ולא יכול לרדת ברמה ולדבר דברים בטלים עם הגרי"ש.

בעיקר היתה בעוכרי הרעיון, האישיות האמיתית של א"מ הכ"מ. שבשבילו כל תפאורה ופרסומת הם זיוף. עושים מה שעושים כפי שצריך, וכל החיצוניות שעושים עבור פרסום היא חריגה מאמת. כך היה ביום שנפתח הבי"ד בשיבתו הראשונה, אפילו צלם לא הזמין ולא חשב על זה. ק"ו שלא היה שלט מפואר מאחור או מהצד. פשוט להתיישב במותב תלתא ולדון. לכן הרעיון לבקש מהגרי"ש לשאת פעולה עם דבר שהוא בעצמו חשב שאינו ישר, היה קשה מאוד. אולם אנו הצעירים הרבינו עליו רעים והסברנו שזה לבקשתו של הנכד וכבר הכל מאורגן טכנית וחסר רק הדיבור הזה, עד שנעתר לנו, ואולי זו הפעם היחידה שהבענו לפניו את רצוננו לעשות משהו שלא מיוזמתו. ואכן הסכים והלך ודיבר עם הגרי"ש.

כשחזר, ציפי  
בזה שום ענין  
לאותה חנוכה  
אמר משפט כן  
שאותה שעה  
מוותרים לו!

עוד בשנים  
מיוחד בצוותא  
הנחיותיו ההלכו  
אחד מהם היה  
לפרדסי האתר  
ההוצאות, ובש  
ההוצאות ששלי

פעם חשבו  
אחרים ונוהג  
העזו. הם חיפש  
והתחננו לא"מ  
שיגש לגרי"ש  
דבר זה מל  
נמנע א"מ מלע  
בשמו, הדבר יצ

לפני יותר מ  
משלשה דיינים  
וכחבר הבי"ד ה  
יכבוש את בתי  
כשרות בד"ץ ה



כשחזר, ציפיתי לשמוע מה פעל באותה בקשה. וא"מ סיפר לי בקצרה, שהגרי"ש אמר לו שאין בזה שום ענין באמת ולא הידור מצוה אלא להיפך מצוה בו יותר וכו', ולמה הלך בשבוע שעבר לאותה חנוכת הבית [או הנחת אבן פינה]? כי הם פחות יבינו את זה. אבל א"מ הרי מבין... ולבסוף אמר משפט כנראה כדי לפייס אותנו הצעירים שהבין שעומדים מאחורי הבקשה: שיאמר לנו שאותה שעה שיחסוך מלבוא לקביעת המזוזה וילמד בבית, תיזקף לזכותנו, כי זה בגלל שאנו מוותרים לו!



עוד בשנים הקדומות יחסית, כשכיהן כאב"ד בהרכבים שבמועצה"ד, הצטרף פעמיים כחבר ב"ד מיוחד בצוותא עם הגר"י קוליצ' ראב"ד ירושלים, מתוך שלשה שהתכנסו בבית מרן הגרי"ש ועל פי הנחיותיו ההלכתיות. מה שראוי לציון ומוסיף נופך על מידת קרבתו וההכרה בו בהלכה ע"י הגרי"ש. אחד מהם היה ב"ד להיתר עיסקא מהודר ומדוקדק בבנק טפחות, והשני היה ל"אוצר בית דין" לפרדסי האתרוגים של "קירשנבוים". זכורני שהבי"ד הזה היה מעורב בכל החלוקה והגביה של ההוצאות, ובשלב מסוים הודיעו על המשך החלוקה בחינם ממש, כי כבר נשלמו ונגבו סכומי כל ההוצאות ששליחי ביה"ד הוציאו במלאכת הקטיף והארגון.



פעם חשבו הנכדים של רבינו הגרי"ש שאחד ממשמשיו הקבועים עושה דברים למען צרכים אחרים ונוהג שלא ביושר, ורצו ליידע את סבם מרן פוסק הדור באותם דברים לא ישרים, אבל לא העזו. הם חיפשו דמות של רב בר סמכא בעיני הגרי"ש שיאמין לו למה שיספר על אותו משמש, והתחננו לא"מ וסיפרו לו את כל אוצר המעשיות שהתרחשו באותה תקופה ע"י אותו משמש, כדי שיגש לגרי"ש וידבר עמו ועי"ז יורחק האדם מבית הגרי"ש לצמיתות.

דבר זה מלמד על האימון הרב שידעו בני המשפחה שהגרי"ש רוכש כלפי א"מ. אך למעשה נמנע א"מ מלעזור להם באומרו שאין ספק שכשישמע הגרי"ש שכך עולל אותו משמש בביתו או בשמו, הדבר יצער, והוא לא מוכן להיות הגורם לצער את מרן הגרי"ש.



לפני יותר מעשר שנים פורסם ע"י הרבנות המקומית בירושלים שיוקם "בד"ץ מהדרין" לכשרות משלשה דיינים המוכרים אישית לגדו"י משלושה חוגים שיסמכו ידיהם על כשרות הבד"ץ הזה, וכחבר הבי"ד הזה המוכר לרבינו הגרי"ש פורסם שיהיה אבא הכ"מ. הם התכוננו שבד"ץ מהדרין זה יכבוש את בתי העסק והמלונות בירושלים וכל הציבור החרדי יזדקק אליו ולא יחפשו יותר את כשרות בד"ץ העה"ח או כשרויות פרטיות מפורסמות אחרות. הרעיון לא קרם עור וגידים, למרות

שלא תהיה  
רים שבגינן

קטן מהכיל  
בו תוך כמה  
זות חדשות.

נכח בחנוכת  
מתפרסמים  
ז ויכבדו את  
נד הלום] לא

הרעיון, ואמר  
זוא וזה רעיון  
ממנו מישור

לדבר ע"ז עם  
ני רוצה ממנו.  
נהג, וזה סתם  
מצוה בו יותר  
ר עם הגרי"ש

ו כל תפאורה  
סום היא חריגה  
א חשב על זה.  
דון. לכן הרעיון  
זאוד. אולם אנו  
זכנית וחסר רק  
זות משהו שלא